



Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 884,
faks. 8 706 64 762, el. p. svvtaryba@ukmin.lt, www.ukmin.lt/lt/svv/taryba/

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Ūkio ministerijai

2014-12-10 Nr. (17.10-42)-3-36

DĖL MINIMALIOS MĖNESINĖS ALGOS (MMA)

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba tvirtai nepitaria tam, kad minimali mėnesinė (MMA) alga kasmet būtų nustatoma 50 procentų nuo praeitų metų vidutinio darbo užmokesčio (VDU) šalies ūkyje ir pateikia šiuos argumentus:

50 procentų dydis labai užaukštintas, ir būtų vienas iš pačių didžiausių Europoje ir pasaulyje.

Kitose šalyse vyrauja 30-40 procentų santykis. 2014 m spalio mėnesį Lietuvoje nustatyta minimali 1035 Lt bruto alga (ant popieriaus) sudaro 43,03 proc. nuo 2014 m. 3 ketvirčio VDU, ir 44,23 proc. nuo 2013 m 4 ketvirčio VDU.

Prie 50 procentų ribos gali sau leisti priartėti tik šalys, kuriose kapitalistinė ekonomika rinkos sąlygomis vystoma daugelį dešimtmečių ar net šimtmečių, jų politiniuose tiksluose ir sprendimuose daug socialumo ir kuriose valstybės biudžetai nėra, kaip Lietuvoje, surenkami didžiąja dalimi iš užaukštinto darbo jėgos apmokestinimo ir vartojimo mokesčių. Tose šalyse yra žymiai didesne dalimi ir progresinėmis skalėmis apmokestintas kapitalas, yra įvesti tikrieji (ne apsimestiniai) progresiniai pajamų mokesčiai. Neįgyvendinus šių užsienio ekspertų rekomenduojamų mokesčių sistemos pakeitimų, toks ženklus MMA dydžio pristūmimas prie VDU būtų pražūtingas labai dideliame skaičiuose SVV subjektų,

Lietuvoje, dėl radikalių geopolitinių pokyčių trumpame laike ir, kaip pasekmė, dėl to nuolat vykstančios gausiausios gyventojų emigracijos, yra labai dideli verslo galimybių regioniniai skirtumai. Vilniuje gyventojų skaičius beveik stabilus, o visur kitur nuolat sparčiai mažėja. Regionuose ir kai kuriuose verslo segmentuose SVV neturi galimybių sparčiai didinti prekių ir paslaugų apyvartas ir neadekvačiai ekonominėms galimybėms sparčiai didinti atlyginimus, kuomet pirkėjų, klientų nuolat mažėja dėl emigracijos ir neigiamų demografinių pokyčių.

Sparčiau didinti algas gali tik negausios atskiros įmonės, eksportuojančios prekes ar paslaugas į ES šalis, kur vartotojų perkamoji galia yra žymiai didesnė ir ten gaunančios pajamas.

Lietuvoje yra labai dideli skirtumai tarp skirtingose verslo sektoriuose išmokamų vidutinių atlyginimų. Daugelį metų visais lygiais konstatuojama, kad šalyje yra susiformavę oligopoliai, ir beveik monopoliai bankų, draudimo, energetikos, mažmeninės prekybos ir kitose srityse, todėl atlyginimų vidurkiai tarp sektorių skiriasi iki 3 kartų. Tos didžiulės, pelningos, tačiau neproporcingai mažai apmokestintos įmonės ar jų grupės iškelia visą šalies vidutinio atlyginimo dydį, nuo kurio ir ketinama skaičiuoti MMA, nustatant labai aukštą 50 proc. santykį.

Lietuvoje yra labai dideli (iki 5 kartų) skirtumai tarp Europos Sąjungos paramos lėšų patekimo į atskirus Lietuvos regionus, skaičiuojant jų dydį tenkantį vienam gyventojui. Todėl daugiau lėšų įsisavinusiose šalies vietovėse yra gerokai didesnė darbuotojų, vartotojų perkamoji galia, kuri sudaro galimybes ir SVV įmonėms daugiau uždirbti ir atitinkamai šiek tiek daugiau

paskirti savo darbuotojų algoms. Mažiau paremtose savivaldybėse sąlygos smulkiąjam verslui gerokai prastesnės.

ES lėšas per atrankas gauti ir panaudoti savo versle pasiseka tik mažam procentui smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių. Tuomet vienoje vietovėje veikianti, ES lėšų gavusi bendrovė įgyja žymų ekonominį pranašumą prieš kitas tame regione veikiančias bendroves, kurios negali savo darbuotojams mokėti tokio paties dydžio atlyginimų, arba net yra priverstos nutraukti veiklą.

Senose ES šalyse finansinė parama nėra dalinama, todėl ten nėra didelių finansinių sąlygų iškraipymų tarp gretimų įmonių.

Visi šie dideli ekonominiai skirtumai tarp regionų ir tarpe atskirų verslo segmentų ar subjektų parodo, kad būtina išlaikyti nuosaikų procentinį santykį tarp VDU ir MMA, nes vėl žymiai padidės įmonių bankrotų skaičius. Laikotarpyje nuo 2011 iki 2013 m ir kuomet per 2012 metų antrąjį pusmetį MMA buvo padidinta net 25 procentais, nuo 800 Lt iki 850 Lt ir iki 1000 Lt, bankrutuojančių įmonių skaičius padidėjo 21 procentu, nors politikai apie tai matomai yra neinformuoti. Užsidarinėja vidutiniškai 8 metus veikusios įmonės, turinčios gerokai daugiau darbuotojų, negu jų įdarbina naujai susikūrusios įmonės, dažna iš kurių neužilgo taip pat nutraukia veiklą.

Užsidarant bankrutavusioms įmonėms valstybei tenka gerokai didesnes lėšas skirti bedarbių pašalpoms, jų perkvalifikavimui, negaunami įvairūs mokesčiai iš įmonių veiklos, nukenčia ir kitos susijusios įmonės-tiekėjai. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad mažos ir vidutinės įmonės, kurių apyvarta yra nuo 0,1 iki 10 mln. Lt, valstybei generuoja 41-43 proc. visų rūšių mokesčių nuo savo įmonės apyvartos, o įmonės pasiekiančios nuo 10 mln. Lt iki milijardų Lt apyvartas, valstybei generuoja 21-23 proc. mokesčių. Todėl valstybės biudžetui naudingiau turėti daug smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių. Būtent tai periodiškai valstybių politikams savo komunikatais primena Europos Komisija ir Parlamentas.

Ūkio ministerijos 2014 kovo 17 d. skelbtame Europos Sąjungos paramos poveikio smulkiąjam ir vidutiniam verslui vertinime, ištyrus 2007-2013 metų periodo administruojamų subsidijų ir finansų inžinerijos priemonių veiksmingumą yra paskaičiuota, kad labai brangiai atsieina kiekvienos darbo vietos įkūrimas arba jau esančios išsaugojimas. Vienai darbo vietai įkurti arba išsaugoti teko panaudoti:

„Lyderis Lt“ 327 000 Lt lėšų;

„Naujos galimybės“ 37 000 Lt lėšų;

„Mažųjų kreditų teikimo- II etapo bendrojo atvejo“ 109 000 Lt lėšų;

„Mažųjų kreditų teikimo- II etapo investicinės paskirties kreditų 54 000 Lt. lėšų;

Galime daryti išvadą, kad geriau nepasvertais sprendimais nenaikinti darbo vietų, negu paskui eikvoti finansus ir laiką joms kurti.

Kai kurie mūsų šalies politikai MMA kėlimo neadekvačiai šalyje vykstantiems ekonomikos pokyčiams klausimą nuolat naudoja savo populiarumui didinti, tačiau vengia analizuoti esamas ir būsiančias pasekmes.

Todėl siūlome MMA nustatyti šiuo metodu:

Pirmaisiais šio metodo taikymo metais MMA šalyje nustatyti tokio didžio, kad jos procentinis santykis su praeitų metų VDU šalies ūkyje būtų lygus vidutiniam procentiniam santykiui tarp MMA ir VDU esančių visose Europos sąjungos šalyse, kuriose valstybės teisės aktais nustatinėjami MMA dydžiai.

Vėliau, atsižvelgus į tų ES šalių procentinių santykių tarp MMA ir VDU vidurkio pokytį, MMA Lietuvoje koreguoti tik tuomet, kai tas vidurkis pasikeis ne mažiau kaip 3 procentais.

Taikant šį metodą politikai, Vyriausybė, profsąjungos, verslo subjektų atstovai nebeeikvos energijos įrodinėjant savo pagrįstas arba nepagrįstas tiesas, visi galės ramiai prognozuoti Vyriausybės ir Seimo sprendimus ir verslo sąlygas.

Tarptautinio valiutos fondo (TVF) misijos spalio mėnesį Lietuvoje vadovo Christopho Klingeno pranešime akcentuota, kad „Svarbu matyti, ar MMA ne per daug priartėjo prie vidutinio darbo užmokesčio šalyje. Lietuvoje MMA sudaro beveik 50 proc. VDU. Kitose šalyse tas santykis paprastai siekia 30-40 proc. Tad žiūrėdami iš šio taško nematome daug erdvės šiam dydžiui didinti. Per staigiai keliamas MMA gali dalį verslo tiesiog paskatinti grįžti į šešėlį“

Prašome atsižvelgti į mūsų argumentus, nenustatyti MMA ir VDU 50 proc. dydžio santykį, nekoreguoti MMA kasmet pagal praeitų metų VDU šalies ūkyje, nes tai sukels didelę SVV subjektų bankrotų bangą.

Tarybos pirmininkė



Dalia Matukienė